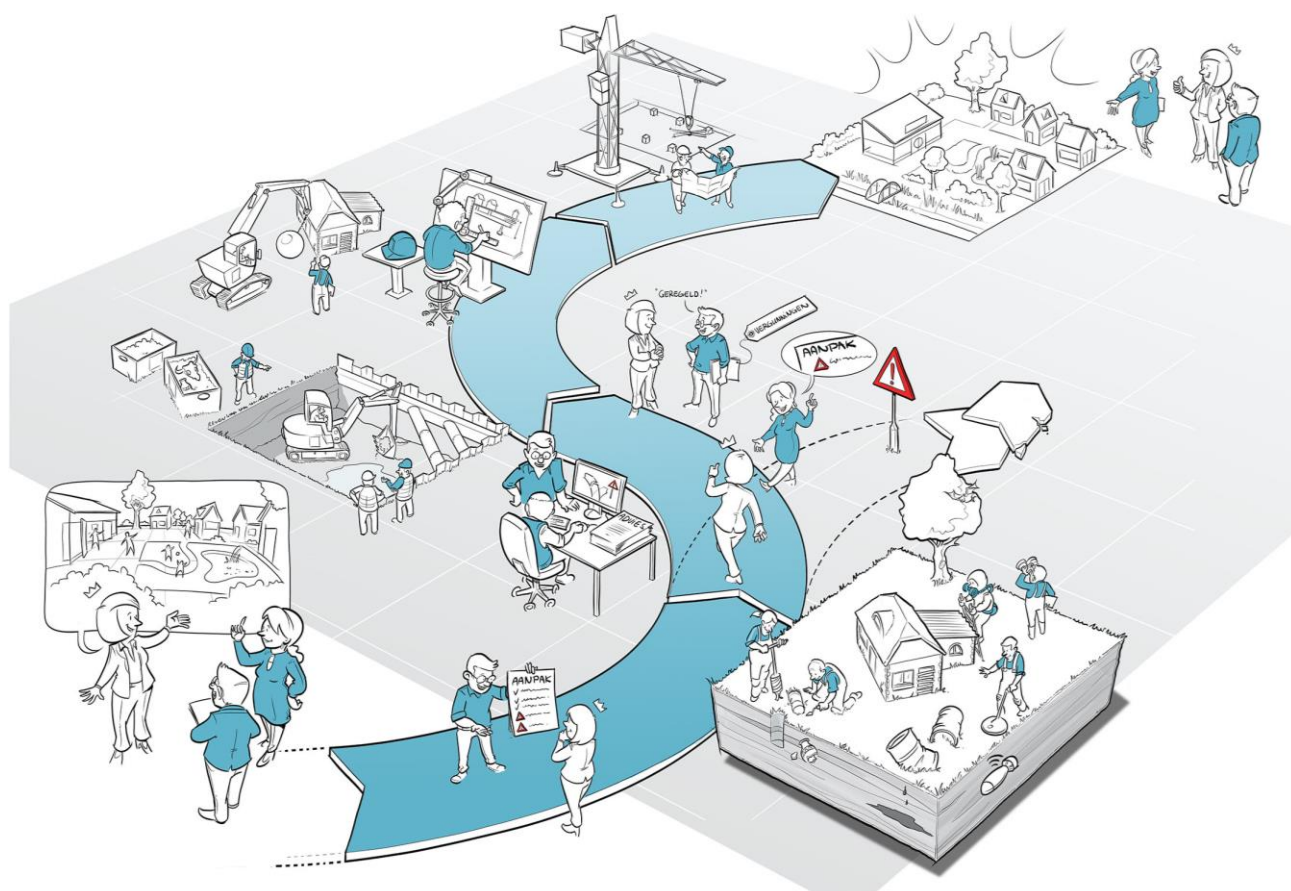

Nader onderzoek Wet natuurbescherming Vlietland, Leidschendam-Voorburg

Rapport

Nader onderzoek foerageergebied Vlietland, Leidschendam-Voorburg Wet natuurbescherming

Locatie : Vlietland, Leidschendam-Voorburg
Kenmerk : 2008N960/RSL/rap1
Datum : 1 december 2020

Auteur : Dhr. R. Sluijs
Vrijgave : Mevr. J. Weijers
Email : jweijers@idds.nl
Telefoon : 06 – 3066 9764

Opdrachtgever : Rho Adviseurs B.V.
Dhr. R. Schram
Delftseplein 27b
3013 AA Rotterdam

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Rho Adviseurs B.V. is in 2020 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de functie als foerageergebied voor vleermuizen van recreatiegebied Vlietland te Leidschendam – Voorburg. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 6 Conclusie.

Aanleiding tot het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek zijn de voorgenomen plannen tot de bouw van 222 grondgebonden recreatiewoningen en de realisatie van horeca in het recreatiegebied de Vlietland te Leidschendam-Voorburg. Er wordt vanuit gegaan dat bomen gekapt gaan worden, watergangen worden gegraven en bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

Tijdens de veldbezoeken zijn zeven verschillende soorten vleermuizen waargenomen, dit waren de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de rosse vleermuis. Al deze soorten gebruiken het plangebied als foerageergebied. Voor al deze soorten geldt dat het plangebied belangrijk foerageergebied betreft. Van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis is essentieel foerageergebied vastgesteld bij de Spelevaren spartelvijver. Het is mogelijk een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen door op deze locatie geen bomen te kappen en verlichting van de vijver te voorkomen. Ook het aantal bomen in de rest van het plangebied moet grotendeels gehandhaafd blijven. Indien dit niet mogelijk is, is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doel van het onderzoek.....	5
2.3	Leeswijzer	5
3.	Opzet van het onderzoek	6
3.1	Onderzoeksgebied	6
3.2	Onderzoeksmethodiek vlemuizen	7
4.	Resultaten.....	9
5.	Effectbeoordeling.....	11
6.	Conclusie.....	12
7.	Literatuur en bronvermelding.....	13

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Aanleiding tot het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek zijn de voorgenomen plannen tot de bouw van 222 grondgebonden recreatiewoningen en de realisatie van horeca in het recreatiegebied Vlietland te Leidschendam-Voorburg. Er wordt vanuit gegaan dat bomen gekapt gaan worden, watergangen worden gegraven en bouwwerkzaamheden plaatsvinden. Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er bij de ontwikkeling sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb). Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wnb benodigd is.

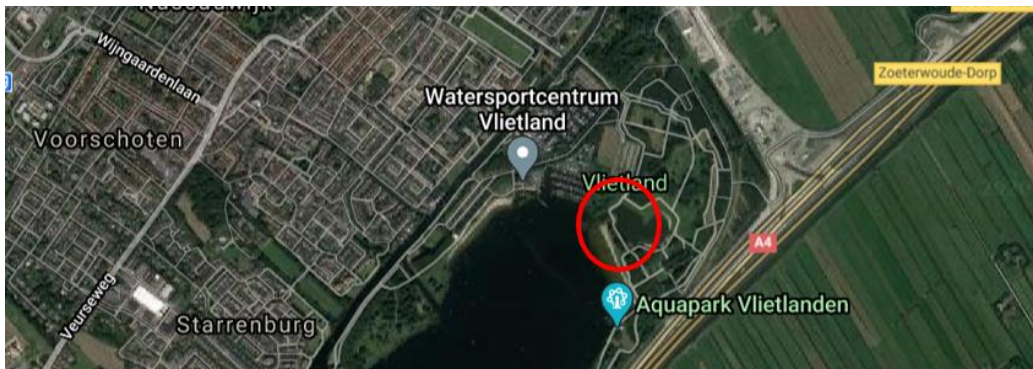
2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wnb. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

3. Opzet van het onderzoek

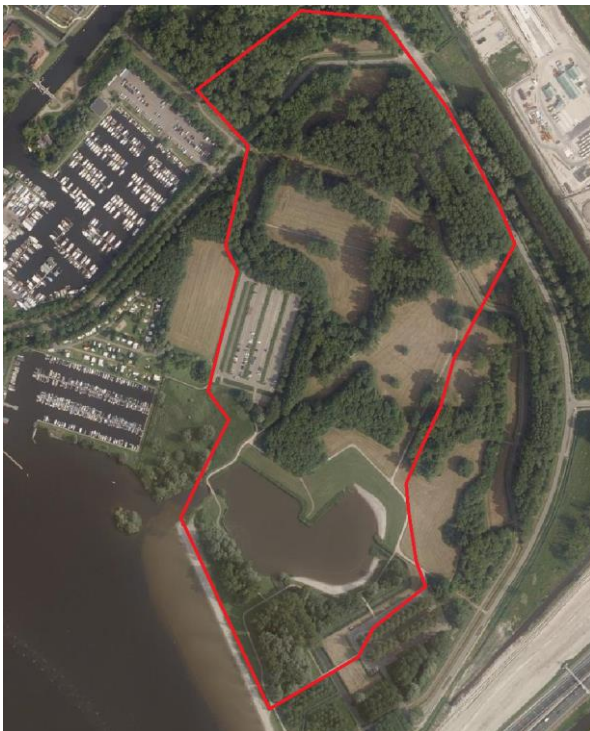
3.1 Onderzoeksgebied

Onderstaand is het onderzoeksgebied weergegeven in een luchtfoto, hierop is het plangebied te zien in relatie tot de directe omgeving. Het natuurgebied ligt aan het meer Vlietland, ten westen ligt Voorschoten en ten noorden en oosten liggen weilanden.

Figuur 1: Luchtfoto van het plangebied (rode cirkel) in relatie tot de omgeving.

In figuur 2 is een close-up van het onderzoeksgebied weergegeven. Het onderzoeksgebied is iets ruimer dan het plangebied. Hiervoor is gekozen omdat een foerageergebied niet bij een fictieve grens in het bos ophoudt en op deze manier een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de situatie ter plaatse. Het plangebied bestaat uit open velden, stukken met bosschages en watergangen.

Figuur 2: Onderzoeksgebied binnen het rode kader

3.2 Onderzoeksmethodiek vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van twee batdetectors type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasonische geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

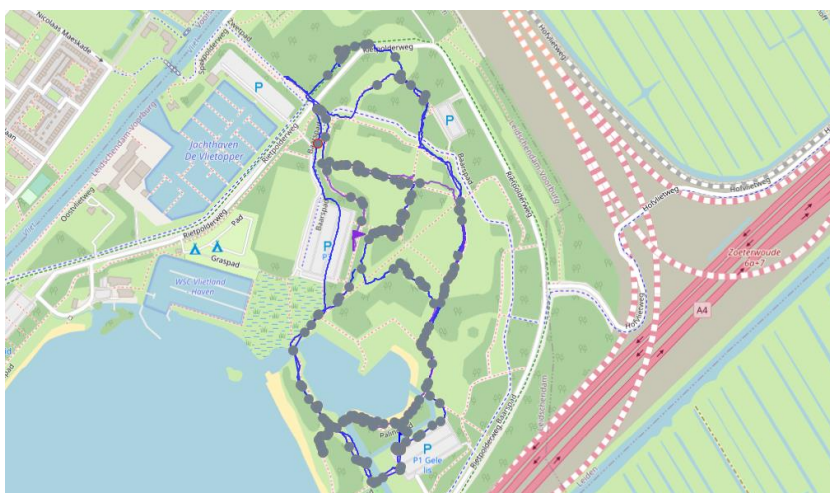
In de quickscan werden verblijven en vliegroutes uitgesloten. Dit onderzoek heeft zich alleen gericht op de functie van foerageergebied voor vleermuizen. Om duidelijkheid te verkrijgen of een gebied wordt gebruikt om te foerageren moeten twee veldbezoeken worden gebracht aan het plangebied met tenminste 8 weken tussen de twee bezoeken. Eén van deze twee bezoeken dient te vallen in de kraamperiode (15 mei – 15 juli). De onderzoeken dienen te starten tussen zonsondergang en een half uur daarna en twee uur te duren. Een overzicht van de veldbezoeken wordt weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Veldbezoeken vleermuizen, weersomstandigheden en bijzonderheden

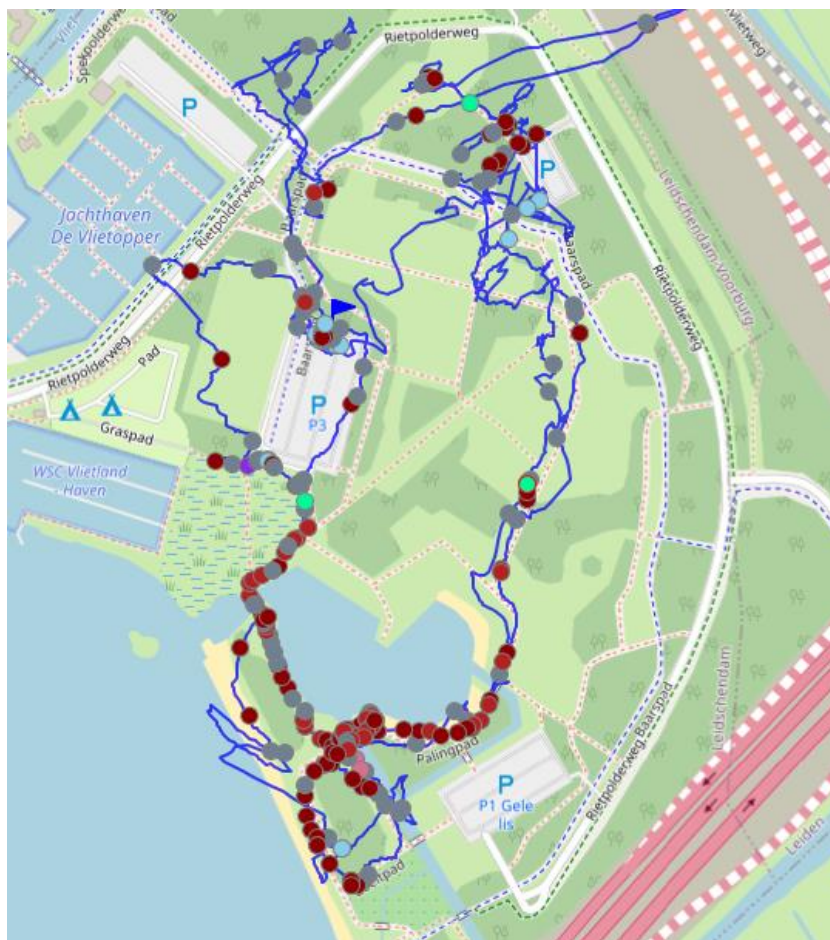
Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	10-06-2020	21:53 tot 00:02	22:02	Droog, 15° wind Obft, helder	2
2	23-09-2020	19:59 tot 21:59	19:59	Droog, 21° wind Obft, helder	2

Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen R. Sluijs, R. Eisenga, R. Bouwmeester en J. Bouwmeester.

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde quickscan (maart 2020, met kenmerk: R&O19102281/RSL/rap1). Hieruit is gebleken dat het plangebied mogelijk essentieel foerageergebied voor vleermuizen is. Figuur 3 en 4 geven de looproutes tijdens de twee bezoeken weer.

Figuur 3: Looproutes 1^e bezoek

Figuur 4: Looproute van 2^e bezoek.

4. Resultaten

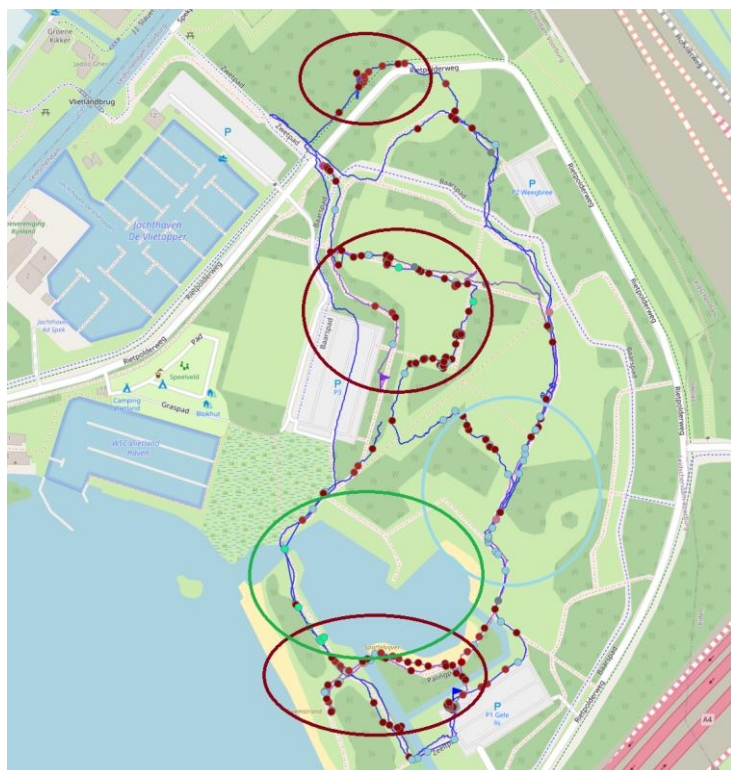
De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden hieronder per bezoek uiteengezet. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort

Soort / functie	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Kleine dwergvleermuis						
Laatvlieger						
Watervleermuis						
Gewone grootoorvleermuis						
Rosse vleermuis						

Bezoek 1: Foerageergebied

Op 10 juni 2020 vond het eerste bezoek ten behoeve van de inventarisatie van het eventuele foerageergebied plaats. In het plangebied is foerageeractiviteit van rosse vleermuis (maximaal 1 exemplaar per waarneming), gewone dwergvleermuis (maximaal 2 exemplaren tegelijk foeragerend per waarneming), ruige dwergvleermuis (maximaal 1 exemplaar per waarneming) en watervleermuis (meerdere boven het water van de speelvijver) vastgesteld. Binnen het plangebied zijn tijdens dit bezoek vijf clusters aangetoond waar veel foerageeractiviteit was. De locatie verschilde per vleermuissoort, figuur 5 geeft hier een beeld van.

Figuur 5: Bruine stippen: gewone dwergvleermuis. Rode stippen: ruige dwergvleermuis. Groene stippen: watervleermuis, blauwe stippen: rosse vleermuis. 2 roze stippen: grootoorvleermuis. De bruine cirkels geven de clusters van foeragerende gewone dwergvleermuisen aan. Groene cirkel: cluster foeragerende watervleermuisen. Blauwe cirkel: cluster foeragerende rosse vleermuis.

Bezoek 2: Foerageergebied

Op 23 september 2020 vond het tweede bezoek plaats. Tijdens dit bezoek zijn zeven verschillende soorten vleermuizen foeragerend waargenomen, dit waren de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de rosse vleermuis. Al deze soorten gebruiken het plangebied om te foerageren. Er was met name foerageeractiviteit van de gewone dwergvleermuis (maximaal 3 exemplaren tegelijkertijd waargenomen), ruige dwergvleermuis en de watervleermuis. Ditmaal kon voor drie verschillende soorten een cluster van foerageeractiviteit aangetoond worden. Deze zijn allen te vinden rond de Spelevaren spartelvijver aan de zuidelijke kant van het plangebied (figuur 6).

Figuur 6: Bruine stippen: gewone dwergvleermuis. Rode stippen: ruige dwergvleermuis. Groene en grijze stippen: watervleermuis, blauwe stippen: rosse vleermuis. De bruine cirkel geeft een cluster van foeragerende gewone dwergvleermuizen aan. Groene cirkel: cluster foeragerende watervleermuizen. Rode cirkel: cluster foeragerende ruige dwergvleermuizen.

5. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wnb. Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wnb aan te vragen.

Foerageergebied

Foerageergebied wat essentieel is voor het voortbestaan van een verblijfplaats van vleermuizen mag niet zomaar worden verwijderd. Indien het foerageergebied essentieel is, is het verwijderen hiervan ontheffingsplichting. Het verwijderen van het foerageergebied kan namelijk tot gevolg hebben dat de verblijfplaats niet langer als zodanig kan functioneren omdat het alternatieve foerageergebied verder weg ligt, waardoor de vleermuizen teveel energie verliezen omdat ze langer moeten vliegen. Ook kan het huidige foerageergebied een zodanig hoog insectenaanbod hebben dat een kolonie vleermuizen hiervan afhankelijk is. Het verwijderen van essentieel foerageergebied leidt in dat geval tot het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen, zoals opgenomen in artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb.

Tijdens de veldbezoeken zijn zeven verschillende soorten vleermuizen waargenomen die alleen ook, kortstondig of voor langere tijd, aan het foerageren waren. Tijdens de twee bezoeken zijn verschillende clusters aangetoond waar hogere foerageeractiviteit waargenomen werd. In totaal werden twee van de clusters tijdens allebei de bezoeken aangetoond. Het gaat hier om een cluster van foerageeractiviteit rond de Spelevaren spartelvijver van de watervleermuis. De gewone dwergvleermuis werd ook veelvuldig foeragerend waargenomen rond deze vijver en in tussen de bomen net ten zuiden van de vijver. Aangezien deze gebieden tijdens beide bezoeken aangetoond werden als cluster met hoge foerageeractiviteit kan gesteld worden dat op die locaties essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis aanwezig is. De overige clusters werden slechts tijdens één bezoek aangetoond. Vanwege de hoge mate van activiteit tijdens dat bezoek, gaat het hier wel om belangrijk foerageergebied maar omdat een bevestiging van het cluster tijdens het tweede bezoek uitbleef betreft het geen essentieel foerageergebied. Om overtreding van de Wnb te voorkomen en de werkzaamheden door te kunnen laten gaan zonder ontheffingsprocedure wordt geadviseerd om geen bomen te kappen in het bosje ten zuiden van de Spelevaren spartelvijver. Tevens wordt er geadviseerd om zowel tijdens de werkzaamheden als in de nieuwe situatie ervoor te zorgen dat er geen licht over de vijver schijnt om verstoring van foeragerende watervleermuizen te voorkomen. De rest van het plangebied is belangrijk foerageergebied voor vleermuizen maar niet essentieel. Hierdoor wordt geadviseerd in de rest van het gebied zo min mogelijke bomen te kappen om de ontwikkeling in het gebied plaats te laten vinden. Hierbij wordt geadviseerd om minimaal 75% van de bomen te behouden, idealiter worden er geen bomen gekapt. Indien er tijdens de ontwikkeling gewerkt wordt volgens bovenstaand advies, is er geen ontheffing van de Wnb nodig. Indien er wel bomen in het bosjes ten zuiden van de Spelevaren spartelvijver gekapt moeten worden, is er wel een ontheffing nodig. Hetzelfde geldt indien meer dan 25% van de bomen op de rest van het terrein gekapt zal worden.

6. Conclusie

In het plangebied is essentieel foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en de watervleermuis vastgesteld. Indien wordt gehouden aan het advies in hoofdstuk 5 Effectbeoordeling is er geen ontheffing van de Wnb nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de bevindingen wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort / functie	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis						Essentieel
Ruige dwergvleermuis						Niet essentieel
Rosse vleermuis						Niet essentieel
Kleine dwergvleermuis						Niet essentieel
Laatvlieger						Niet essentieel
Watervleermuis						Essentieel
Grootoorvleermuis						Niet essentieel

7. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.bij12.nl

www.waarneming.nl